

Bílá paní vrbenská

(Převzato z https://web.archive.org/web/20160416162809/http://www.abatar.cz/pohadky/bila_pani_vrbenska.htm.)

U města Vrbna, obývaného převážně horníky, stával na Zámeckém vrchu hrad. Tady se udál za švédské vojny příběh velké lásky a nenávisti, jak jej vzpomíná stará pověst.

To bylo v době, kdy na zdejším panství sídlili dva bratři, Hynek a Hanuš z Vrbna. A protože se stavěli proti císaři, dal je císař do klatby a jejich statky zabral. Hynek zavčas uprchl do ciziny, ale Hanuš zaplatil své přesvědčení hlavou. Ještěže vdovu po Hanušovi a dcerušku Helenku nechali císařští na hradě!

Když po letech přitáhli na Moravu a do Slezska Švédové, domácí obyvatelstvo se k nim hlásilo přátelsky. Není se čemu divit, vždyť je spojovala společná nenávist k císaři. To již Helenka vyrostla ve sličnou dívku, široko daleko proslulou svojí krásou. Když ji jednou zahlédl mladý švédský důstojník, zahořel k ní láskou, a je třeba vyzradit, že také Helence se velice líbil.

Švédové tehdy dobyli celou krajinu bruntálskou, ale z vrbenického hradu císařské vypudit nedokázali. Hrad byl dobře zásoben střelivem a změnil se v nedobytnou pevnost, kterou císařovi žoldáci zoufale bránili, aby uhájili vlastní životy. A tak se zdálo, že milencům nebude dopřáno, aby se setkali.

Avšak mají-li se dva lidé opravdu rádi, pak se nelekají překážek. Helenka, která znala hrad do posledních zákoutí, objevila tajnou podzemní chodbu, ústící daleko za hradbami. Dokonce se jí podařilo opatřit klíč od té chodby a tím odemykala branku, když vpouštěla do hradu svého milence, který přicházel v noci přestrojen v hornickém šatu. A že oba nenáviděli císaře, smluvili se, že pomohou Švédům, aby hrad dobyli bez prolévání krve.

Tak se také stalo.

Pod záminkou, že slaví narozeniny, uspořádala Helenka pro hradní posádku hostinu. Jídla, pití bylo dost, zejména vína zrovna nadbytek, inu, kdo by si nedopřál! A císařští vojáci a oficiři si zavdávali tak vydatně, že když se snesla nad hrad noc, leželi do jednoho na stolech i pod nimi zmožení a tvrdě spali. Na tuhle chvíli čekala Helenka. S hořící loučí běžela do hradní věže a tam louč zavěsila do okna. To bylo znamení pro jejího důstojníka, aby se svými muži přitřhl pod hrad. Helenka je čekala, odemkla branku a tajnou podzemní chodbou je vpustila do hradu. Potom už šlo všechno ráz na ráz: než se císařští stačili probrat z opilosti, měli na rukou pouta a hrad byl v moci Švédů.

Radost milenců však měla jenom krátké trvání. Brzy totiž přitřhla k vrbenickému hradu síla císařského vojska, aby dobyla pevnost zpět. Vypukla krutá řež, a že císařští byli v přesile, skutečně se jim podařilo do hradu vniknout. Pravda, Švédům pomáhali i vrbenští horníci, kteří přišli do hradu

právě onou tajnou chodbou, ale co naplat, císařských bylo jako much a počínali si tak zběsile, že se o jejich vítězství nedalo pochybovat. Vylamovali dveře a drali se dovnitř, nic nepomohl statečný odpor obránců.

Mezi prvními, kteří padli, byl i mladý švédský důstojník, Helenčin milenec. Když to Helenka viděla, uchopila hořící louč a rozeběhla se do prachárny. Znenadání zachvěl hradem strašlivý výbuch – hradní mury se kácely, země se pod nohama bojujících vojáků třásla, a už také vyšlehly z prachárny plameny. Každý prchal, jak mohl, ale jenom málokomu se podařilo uniknout a zachránit si holý život. Mezi těmi, kdož vydechli pod zříceným zdívkem naposled, byla i Helenka.

Obyvatelé městečka se po bitvě rozprchli do okolních lesů, aby se ukryli před císařskými žoldáky. Vrátili se do svých vypleněných domovů, až když vojsko odtáhlo. Říkalo se potom, že na troskách kdysi pyšného hradu se v noci prochází bílá paní. Je to prý Helenka, která musí i po smrti nosit po hradu, jež zničila, klíč od tajné chodby a hořící louč.